

VEGYESEK.

A kassai harminczad 1558-ban és 1597-ben. Ki- és beviteli kereskedelmünk multjához a legmegbízhatóbb adatokat a harminczad-hivatalok fenmaradt lajstromaiból meritjük s ez okból közöljük a kassai harminczad két 16. századbeli latin nyelven irt lajstromát kivonatban; az első (1558.) a felsőmagyarországi muzeumegylet, a másik (1597.) Kassa városa levéltárából való.

A kassai harminczad-hivatal 1558. évi számadása csupán a második évnegyedről (ápril—június) számol be.

A jegyzék szerint az Erdélyen át behozott *török árucikk*ek után a jövedelem 27 frt 11 denár.

A bevitel után Lublón és Bártfán keresztül 9 frt 15 denár.

A kivitel után Bártfán át 33 frt 21 denár.

A kivitel után Pozsonyon át 25 frt 51 denár.

A kivitel után Trencsénen át 26 denár.

A kivitel után Sztropkón át 10 frt.

A kivitel után „per oppidum regis Poloniae“ ¹⁾ 54 denár.

Az összes kivitel után tehát 69 frt 48 denár.

Az összes be- és kivitel után 105 frt 74 denár.

Ebből a harminczados fizetése 25 frt, az ellenőré (contrascriba) 10 frt, a házbér 2 frt. Maradt tehát 68 frt 74 denár, melyet a harminczad-hivatal Kassa városának utalványozott ki Ferdinánd király 1556-ban kelt rendelete szerint, hogy a tűzvész által sujtott város felépítésére fordíttassék.

A kassai kereskedő polgárság ugyanezen évnegyedben a Bártfán és Lublón való bevitel után fizetett 473 frt 70 denárt,

a kivitel után 9 frt 59 denárt,

összesen 483 frt 29 denárt.

A Pozsonyon át eszközölt bevitel után 405 frt 91 denár.

a kivitel után 83 frt 49½ denár,

összesen 489 frt 40½ denár.

¹⁾ Lubló?

A kassai kereskedő polgárság tehát ez évnegyedben a be- és kivitel után összesen 572 frt 69 $\frac{1}{2}$ denárt tartozott fizetni; azonban V. László privilégiuma szerint a harminczadnak csupán *felét* fizette.

1574-ben a városi levéltárban levő jegyzék szerint Kassa polgárjoggal bíró kereskedői után 2210 frt 22 $\frac{1}{2}$ denár illetve ennek *fele* volt a harminczad jövedelme.

Az 1597-dik évi jegyzék szerint a kassai harminczad jövedelme a behozott áruk után Bécsből Pozsonyon át 1053 frt 76 denár.

Kivitt áruk után Kassáról Ausztriába 49 frt 77 denár.

Összesen 1103 frt 53 denár.

A behozatal után Lengyelország és Sziléziából 161 frt 86 denár.

A kivitel után Lengyelországba és Sziléziába 16 frt $\frac{1}{2}$ denár.

Összesen 177 frt 86 $\frac{1}{2}$ denár.

A harminczad összes jövedelme tehát 1597-ben 1281 frt 39 $\frac{1}{2}$ den.

A török árucikk beházatala a 17. század elején mind nagyobb mértéket ölt. Erről szólnak Kassa város jegyzőkönyvében a következő sorok: „1610. szeptember 8. Csizmadia, lakatos és szijártó czéh panaszkodnak, hogy az áros uraim az ő mivek felét *Török* országból hozván, itt árulják sat., könyörögvén, hogy ne engedje az nemes tanács az czéheknek az ő igazságukat opprimáltatni és az ő kenyeröket elvenni.“ Majd: „1611. szeptember 22. Az kereskedő rend könyörög, hogy legyen szabad, mint ennekelötte csizmát és egyéb *török árut* az minemüt az ittvaló czéhesek meg nem csinálhatják, ök pedig az olyan marhát behozván, *harminczadot* adnak töle. Deliberatum: Az minemü marhát az itt való müvesek megcsinálhatják, olyat ne áruljanak az kalmárok; de bogláros féket és csizmát, mint eddig, szabad legyen; sarkantyut és zabolát nem.“

Az eddig közölt¹⁾ lajstromok arról tanuskodnak, hogy a 16. század közepéig Kassa az éjszaki tartományokkal, első sorban Lengyelországgal volt a legélénkebb kereskedelmi összeköttetésben; „*az kassaiak nem lehetnek Kassa nélkül*“ így szól az 1558-ik évi levéliró.

A 16. század közepén tul kereskedelmünk mindinkább a nyugat felé fordul s a legújabb időkig Bécs volt a kassai kereskedők Mekkája, ahová minden évben — kétszer is — elzarándokoltak.

KEMÉNY LAJOS.

Mezei munkabérek 1828-ban Az 1828. évi országos összeírás alkalmával, melynek főeredményeit most közöljük, a mezei munkabérekre is kiterjeszkedtek, de természetesen csak az egyes *városokban*, mert a

¹⁾ Lásd még „A kassai harminczad története a XVI. század végéig“ című cikket. Magyar Gazdaságtört. Szemle. 1894. évf. 303. l.